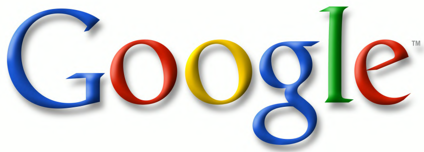
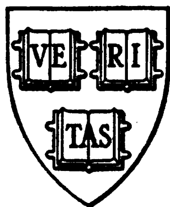

СТАНЧЕВЪ - СИМЕОНЪ ·

VE
RI
TAS

СИМЕОНЪ

(БЪЛГАРСКИ ЦАРЬ)

ИСТОРИЧЕСКА ДРАМА

въ

ЧЕТИРИ ДѢЙСТВИЯ.

отъ

Т. Х. Станчевъ.

(ВТОРО ИЗДАНИЕ ПРЕРАБОТЕНО)

Руссе

Скоро-печатница на в. „Славянинъ“

1883.

СИМЕОНЪ

(БЪЛГАРСКИ ЦАРЬ)

ИСТОРИЧЕСКА ДРАМА

ВЪ

ЧЕТИРИ ДѢЙСТВИЯ

ОТЪ

Т. Х. Станчевъ.

(ВТОРО ИЗДАНИЕ ПРЕРАБОТЕНО).

Русчукъ

Скоро-печатница на в. „Славянинъ"

1883.

ДѢЙСТВУЮЩИ ЛИЦА:

Михаилъ Борисъ. Българ. царь год. 886 ся отказва отъ прѣстола.

Владимиръ. Бълг. царь, синъ Михаиловъ, год. 888 баща му го сваля отъ престола.

Божилъ. Владимировъ съвѣтникъ.

Зравчо. Владимировъ послужитель.

Симеонъ. Бълг. царь, синъ Михаиловъ, въцаренъ год. 888.

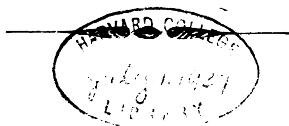
Веселина. Симеонова съпруга.

Михаилъ.
Петъръ. } Симеонови синове малолѣтни.

Страхилъ.
Наумъ.
Николай. } Боляре на царь Симеона.

Хаканъ.
Боянъ.
Милица.
Цвѣтко. } Войводи на царь Симеона.

Златанъ. Симеоновъ дворянинъ.
Епископъ Константинъ.
Іоанъ Екзархъ.
Монахъ Храбръ.
Попъ Григорий.
Николай Грьцки патриархъ въ Ц градъ.
Двама пратенници.
Единъ войникъ.

СИМЕОНЪ

(Български царь)

ДѢЙСТВИЕ ПЪРВО.

(Сцѣната представлява палатътъ на Царь Владимира въ Великий Прѣславъ. Владимиръ облеченъ въ мантия, съ корона, сѣди умисленъ. Отъ другата му старна Божилъ).

ЯВЛЕНИЕ I.

Владимиръ, Божилъ.

Божилъ.

Врѣме е Господарю, да отидемъ да го посрещнемъ. На сѣкий начинъ ще гледаме да му укротимъ гнѣва; като баща той лесно може да ся примири.

Владимиръ. (Яростно).

Какво? Да отидж да го посрещнж ли? Той иде да мя наказва, да мя лишава отъ царския ми престолъ, а азъ да отидж да го посрещамъ, да му са кланямъ?! Боговетѣ не ми позволяватъ да се понижавамъ прѣдъ единъ тѣхенъ гонитель.

Божилъ.

Но той ви е баща, трѣбва да го почетете.

Владимиръ.

Ако ми е баща, не ми е Богъ. Моя Богъ е Перунъ, азъ него почитамъ, него слушамъ.

Божилъ.

Допитахте ли са до прорицалището, какъ да постжпите въ тоя случай? Какво ви каза врачътъ?

Владимиръ.

Какъ не. Щомъ ся извѣстихъ за неговото тръгвание изъ манастиря, незабавно отидохъ при врачътъ, който като ся помоли на боговетѣ, открихж му: че тѣхната свята воля е да ся не покорявамъ на християнскитѣ ни гонители, нъ да ги презирамъ и злѣ наказвамъ, инакъ душата ми ще бъде изложена на огненни мъки.

Божилъ.

Баща ви не е виноватъ. Четири години ставатъ както царувате, както служите вѣрно на боговетѣ, и той нищо не ви каза, а днесь е тръгналъ да ви гони и . . . .

Владимиръ. (прекъсва му думата)

Знаѭ азъ сичко, знаѭ, че той не си оставаше манастиря, ако го не бѣхж повикали мойтѣ гонители.

Божилъ.

Да, това и азъ щѣхъ да ви кажж.

Владимиръ.

Тѣ сж малцина. Іоаннъ Екзархъ, епископъ Константинъ и нѣколко священници, които искатъ да сѣѭтъ Християнството, а азъ не имъ позволявамъ.

Божилъ.

Но и братъ ви Симеонъ е съ тѣхъ.

Владимиръ.

Разбира са, той са готви за царь, да ми наследи прес;

тола. Но, виноватъ сьмъ самъ, за гдѣто не ги изгонихъ до днесь изъ царството си. Това трѣбваше да направѭ, за да си запазѭ престола за дълго врѣме. Днесь тѣ съ силата на баща ми, ще гледатъ да ме лишатъ отъ царството.

Божилъ.

Наистинна, че трѣбваше най-напрѣдъ тѣхъ да погубите и днесь нашитѣ богове щѣхѫ да тържествуватъ.

Владимиръ.

При всичко това азъ пакъ нѣма да ся покорѭ на тѣхната волѭ. Щѫ заповѣдамъ да ся хвьрлятъ въ тьмница сичкитѣ християнски священници, да ся въздигнатъ нови капища, навретъ да ся принасятъ жертви на боговетѣ.

Божилъ.

Не е ли възможно да ся противостои съ сила, срѣщу намѣрението на баща ви?

Владимиръ.

Сичко можеше да стане, но сега е вече късно. Братъ ми Симеонъ е управитель надъ войската, ... нъ, . . . ето че нѣкой иде. (отъ на вънъ са чува шумъ).

ЯВЛЕНИЕ II.

СъщитѢ, Михаилъ Борисъ, Симеонъ, Страхилъ, Николай, Наумъ, Іоанъ Екзархъ, Епископъ Константинъ, попъ Григорий, Монахъ Храбръ.

(Владимиръ и Божилъ ставатъ на крака като виждатъ Михаилъ-Бориса, който са задава отъ дѣсна старна).

Михаилъ-Борисъ. (Къмъ Владимира).

Тука ли си недостойний сине, разорителю на благочестивия ми животъ?! Какъ си са одерзостилъ да гонишъ вѣрнитѣ си братия, да ги принуждавашъ да си оставатъ свя-

тата християнска вѣра, да ги мъчишъ да станатъ слепи поклонници на твойтѣ лъжовни Богове? Какъ можа да гонишъ преблагаго Бога и неговото свято учение, съ което е озаренъ Българския народъ? Незнаешь ли колко кръвъ са проля за придобиванието на Спасителевата вѣра? Заборави ли отеческитѣ ми съвѣти, когато ти предавахъ царския престолъ? Непомнишъ ли обѣщанието си което ми даде, че ще са трудишъ да распространявашъ христианството между Българския народъ?

Владимиръ.

Боговетѣ ми искатъ това и азъ трѣбваше да го направѭ, инакъ за душата ми се предсказватъ огненни мъки.

Іоаннъ Екзархъ.

Кои богове, когато ние имаме само единъ Богъ?

Михаилъ Борисъ.

Ахъ, безбожниче! Твойтѣ богове сѫ лѫжливи, ничтожни! Заборави ли че само единъ Богъ царува на земята и на небето? Че той ни е далъ живота, че той са грижи за насъ и за цѣль свѣтъ?

Владимиръ.

Азъ познавамъ много богове, азъ . . .

Михаилъ Борисъ. (пресича му думата).

Стой не говори язичнико! Неоскверняваи божието имѣ, свирепий разорителю на божественната вѣра! Твоята безнравственность, твоята черна душа и свирѣпитѣ гонения, които налагашъ въ растояние на 4 години надъ побожния ми народъ, не сѫ вече за търпение! Твоето нетърпимо повѣдение мя принуди, да оставѭ монастиря, молитвитѣ си, блаженния си животъ и да дойдѫ въ столицата, да тя свалѭ отъ престола, като невѣрникъ и недостоенъ да управлявашъ такъвъ единъ храбъръ народъ.

Іоаннъ Екзархъ.

Да, нетърпими бѣхѫ мѫкитѣ които налагаше ежедневно на невиннитѣ християни, като имъ вадеше даже и очитѣ, само и само да ги обърне въ идолопоклонство! Съ голѣма скърбъ гледахме ние това негово грубо повѣдение, отъ очитѣ си сълзи проливахме, като слушахме противъ християнскитѣ му заповѣди, но нѣмаше що да сторимъ, бояхме са и да продумаме, да не би да пострадаме.

Михаилъ Борисъ.

Сичко това и азъ слушахъ, като си мислѣхъ че ще ся откаже отъ безнравственното си повѣдение, отъ гоненията на божието слово, но той напротивъ, умножи свирѣпствата и ненавистьта си къмъ побожния народъ, надъ когото бѣше поставенъ отъ Бога като царь и баща, затова той трѣбва строго да ся накаже.

Симеонъ.

Драгий ми отче, азъ ако и да съмь му братъ, щѫ ви молѭ да избавите България отъ такъвъ царь, който ослепява народа за своята си дива вѣра! Той не е достоенъ да царува!

Іоаннъ Екзархъ.

Сички щемъ ви молимъ въ имѣто божие, избавете ни отъ тоя гонитель на вѣрата ни. Той ще ни съсипи държавата.

Михаилъ Борисъ.

Да, той не заслужва никаква милость, той трѣбва срамно да са свали отъ престола, за което азъ и дойдохъ. (къмъ епископа Константина) Земнете отъ главата на тоя недостоенъ мой синъ, тая християнска корона! (епископъ Константинъ му взема короната) Заповѣдвамъ да му са извадѭтъ очитѣ, да ся хвърли въ тъмница и тамъ да умрѣ! Махнете изъ прѣдъ очитѣ ми тоя гонитель на божественната вѣра! (нѣколко дворяни го олавятъ и извеждѫтъ на вънъ).

Сички.

Слава Богу! Избавихме са!

Іоаннъ Екзархъ.

Благодарение на Провидѣнието че Ви испроводи честитий ни царю, да избавите отъ погибель святата ни вѣра, да ни развеселите и продължите живота!

Михаилъ Борисъ.

Отдавно се бѣхъ рѣшилъ да дойдѫ, нъ частнитѣ ми занимания не ми позволявахѫ.

Іоаннъ Екзархъ.

Така трѣбва да се наказва сѣкий недостоенъ синъ, сѣкий гонитель на святата ни вѣра, за която сѫ пострадали хиляди души, да вѫведѫтъ въ спасителния животъ человѣческия родъ. Само той показа една ненависть къмъ учението Христово.

Михаилъ Борисъ.

Любезни мои чада! Богъ, който ни е създалъ, който ни е далъ сичко потрѣбно за живота, той невидимо ни управлява и помага, като ся гриже ежедневно за насъ. Нему чада ся надѣвайте, Нему ся молете, отъ Него ся бойте! Никой отъ смъртнитѣ, неможе да извърши нѣщо, безъ неговата помощь! (къмъ Симеона) Сине Симеоне! Чуй отеческия ми гласъ! Тебе провъзгласяватъ днесь за Българский Царь, като полагамъ тая царска корона на главата ти (взема короната отъ Епископа Константина и ѭ туря на главата му). Ти си отъ днесь Царь и Отецъ на Българския побожень народъ! Бѫди мѫдъръ управитель, бѫди ревнивъ испълнитель на царскитѣ си длъжности, бой ся отъ Бога и душевно испълнявай Неговитѣ святи заповѣди!

Симеонъ.

Благодарѭ Отче, благодарѭ ви на високата честь съ

която ма удостоявате! Като царь на такъвъ единъ храбъръ и побоженъ народъ, съ помощьта божия надѣвамъ ся да ся покажѫ достоенъ синъ на българския прьвь покрьстенъ царь, на когото имѣто ще ся слави и споменува до гдѣто живѣе Българинъ на свѣта. Ако ми Богъ продьлжи днигѣ, щѫ ся потрудѭ да ся прослави Българското племе подъ моето царувание за ваша честь и слава.

Іоанъ Екзархъ

Честитявамъ ви въцаряванието Господарю! Живѣйте за величието на Българската дьржава, за прославлението на Божието имѣ!

Симеонъ (цалува ръка на баща си и на Екзарха)

Съ вашитѣ молитви, дано Богъ увѣнчае съ славни успѣхи царуванието ми на Българския престолъ! (ръкува са съ сичкитѣ).

Михаилъ Борисъ.

Надѣждата ми е велика въ тебе сине. Твоето достоинство, побожния ти духъ и кроткото ти повѣдение ми даватъ благи надѣжди, че ти ще возвисишъ Българската слава, на единъ доста високъ степень, че историята ни ще ся гордѣе съ твоето царувание. Като царь и върховенъ господарь надъ българския народъ, въ когото е посѣяна не отдавно християнската вѣра, отъ двамата Солунски братия Кирила и Методия, ти трѣба да подкрепишъ и распространишъ християнското учение между народа, да насьрдчишь по-ученитѣ мъжие да списватъ черковни и други поучителни книги, за обогатявание на българската литература и сичко да вършишъ за въ полза на народа, за въздиганието на българското царство, за неговата честь и слава. Народа богато ще прослави твоитѣ дѣла, ако си жертвувашъ и живота за отечеството.

Симеонъ.

Блаженний ми отче! Ако нищо друго немогѫ извърши,

то поне ще ся потрудж да последвамъ вашия святъ животъ, вашитѣ благочестиви дѣла. Покръстванието на българския народъ, този святъ и божественъ даръ, когото му принесохте вие, като го избавихте отъ заблуждението да не почита лъжовни божества, словото божие което огрѣя нашия народъ, увѣрявамъ ви съ твърда клѣтва прѣдъ Бога Спасителя, че ще бъде отъ мене строго запазено, високо уважено и вѣрно подкрепено. Затова отче, бъдете напълно убѣдени въ моята дълбока преданность къмъ Бога, къмъ васъ и къмъ народа. Нека дѣлата ми засвидѣтелствуватъ чувствата.

Михаилъ-Борисъ.

Увѣренъ въ твоето високо образование, въ твоята благородна душа, въ твоята младина сине, спокойно щж ся скончая живота; когато чуѭ че ти заслужвашъ да ся имѣнувашъ мой синъ; тогава, ахъ тогава азъ щж бъда найблаженъ! Да си благословенъ сине! Щастливо да царувашъ за много години! (Отъ на вънъ ся зачува пѣсеньта):

Боже Царя храни!
Сильний Державний,
Царствуй на славу намъ;
Царствуй на страхъ врагамъ.
Царь Православний.
Боже Царя храни!
Боже Царя храни!

Иоанъ Екзархъ.

Ето, народа ся е извѣстилъ вижда са за въцаряванието на Симеона, когото обича отъ сърдце и душа, затова и отдава тепли молитви Богу за дълголетния му животъ. Колко е приятно!

Симеонъ.

Да отидемъ отче при войската, да ѝ обявите вашата отеческа воля. Войската ви споменува и високо уважава, още не сж ви заборавили добринитѣ, особенно покръщението.

Епископъ-Константинъ.

Да, сичкитѣ войници споменуватъ вашето царуванне. Много са възрадовахѫ, като са научихѫ за вашето идванне.

Михаилъ-Борисъ.

Желаѭ да видѭ още веднъжъ храбрата си войска, която ми е спечелила толкова побѣди по бойнитѣ полета, която азъ обичамъ отъ сърдце и душа и на която длъжѫ да изкажѫ признателностьта си; затова нека отидемъ малко при неѭ и отъ тамъ да си отидѫ въ святото жилище. (излизатъ сички, освѣнъ Божилъ).

Божилъ.

Ето ми сега печалба отъ идолопоклонството! . . . . . Отъ прьвь царски съвѣтникъ, послѣденъ въ двора, а може би и вънъ отъ него! Царьтъ въ затворъ! . . . . Прѣдъ малко заповѣдваше, сѣдеше на богатъ престолъ, а сега въ гола тъмница! . . . . . Не е ли това чудо? Ето колко е неизвѣстна человѣческата сѫдба! Иди кажи на единъ царь, че ще бѫде испѫденъ отъ престола и хвьрленъ въ тьмница, той незабавно ще заповѣда да тѭ погубѭтъ! А тъй невидимо, безъ всѣка вѣроятность, той бива свalенъ и обезсиленъ отъ всѣка власть!

ЯВЛЕНІЕ III.

Същия, Здравчо.

Божилъ.

Какъ е Здравчо, какво искашъ?

Здравчо.

Дойдохъ да понамѣстѭ малко въ стаята. Сега свьршихъ външната си работа.

Божилъ.

И на господаря ти работата ся свърши.

Здравчо. (очуденъ)

Чи каква работа имаше той? Азъ не сьмъ го виждалъ никой пѫтъ да работи.

Божилъ.

Имаше той, както и азъ много работа, но сега сичката ся свърши. Ходи ли да му занесешъ малко хлѣбъ въ тъмницата!

Здравчо (очуденъ).

Какво? Въ тъмницата ли? . . . . . Да му занесѫ хлѣбъ въ тъмницата? Що ще Царя въ тъмницата?

Божилъ.

Отиде при боговетѣ си, покрай него и толкова невинни души.

Здравчо.

Очудвате ма господарю съ думитѣ си! Немогѫ да разберѫ, какво искате да ми кажите?

Божилъ.

Скоро ще разберешъ. Цѣль градъ разбра, а ти още нищо не знашъ. Вижда са да си спалъ.

Здравчо.

Не сьмъ спалъ, но си гледахъ работата. Прѣдъ малко чухъ пѣсни, шумъ, нъ не дадохъ внимание.

Божилъ.

Вѣрвамъ ти Здравчо, вѣрвамъ, ти си гледашъ най точно работата, но злощастни сме биле въ сѫдбата си!

Здравчо.

Не искамъ да знаѭ за нищо. Кой каквото прави него ща намѣри. Моята е лесна, отъ тука ако мя испѫдятъ, ща отида на друго мѣсто хайде.

ЯВЛЕНІЕ IV.

Същитѣ, единъ войникъ.

Войникътъ.

Кой е отъ васъ Божилъ. Владимировъ съвѣтникъ?

Здравчо. (оплашенъ)

Незнаѭ, азъ не съмъ. Не ми трѣба.

Войникътъ.

Какъ да не знашъ? Ти не си ли послужителя въ двора?

Здравчо.

Чи знаѭ ли азъ? Казватъ, че господарьтъ ми билъ въ тъмница.

Божилъ.

Чуй войниче! Кой та проводи за Божила, кой го вика?

Войникътъ.

Войводата ми Боянъ го вика, по висока заповѣдь, като ми каза, щомъ го намѣрѭ да го заведѫ безъ да са отдѣлямъ отъ него.

Божилъ.

Вижда са да е сторилъ нѣкое престъпление; но той не е тука войниче; ний тука приготовляваме за новия царь. Потърси го изъ града, може би да го намѣришъ, ако не е побѣгналъ.

Войникътъ.

То е най-вѣроятно. Збогомъ! (излиза).

Божилъ.

Но, слава Богу като са избавихъ. (оплашено) Чуй Здравчо, моля ти са, не ма обаждай до гдѣто излѣзѫ изъ

трада, знашъ, азъ не съмъ виноватъ, ами хората, кой знае, нѣкой ма е наклѣветилъ. Да ся бѣга, друго спасение нѣма. Здравчо, ако та питатъ за мене, кажи . . . . . какво да кажи? . . . . . Кажи . . . . . е сега ща доди, да не ма търсжтъ наскоро. Збогомъ! (излиза бързишкомъ).

Здравчо.

Бѣгашъ ха, не си виноватъ? Какъвъ мъчитель бѣше ти на християнитѣ. Отъ тебѣ страдаха невиннитѣ священници. За да ся направи на царя добъръ, клеветеше и самия му братъ, като го учеше да мъчи християнитѣ, за да ги обърне въ идолопоклонници. Но Господь забавя, но не забравя, толкось християни дето избиха, толкось свѣтъ дето разплакаха, това така нѣма да остане. Но, чува са гласъ, кой ли пакъ иде?

ЯВЛЕНИЕ V.

Същия, Страхилъ, Наумъ, Николай.

Страхилъ.

Седнете Г да, да поговоримъ върху припятствията, които посрещатъ търговцитѣ и въобще търговията. Слава Богу удостоихме са съ младъ, мъдъръ и уменъ Господаръ. Мъкитѣ и гоненията за християнитѣ и божието слово се прекратиха, нѣма вече кой да ни застрашава живота; сега съ помощьта божия, съ братска любовь и съгласие, трѣбва да положимъ старание, щото да са уреди и вътрешно държавата. Извѣстявамь са че търговскитѣ интереси на държавата ни биле твърдѣ много повредени. Господарьтъ, да ли знае това?

Наумъ.

Господарьтъ на да ли знае. Нъ до колкото е мень извѣстно знаж, че грьцкия императоръ Левъ тия дни продалъ приходитѣ отъ българскитѣ митарственни данъци на двама търговци изъ Атика, на нѣкой си Ставраки и Козма, които,

съ цѣль да скриѭтъ приходитѣ си отъ контрола, пренесли съ помощьта на евнуха Мусика българския пазарь изъ Констинтинополъ въ Солунъ.

Страхилъ.

Тѫзи произволна постъпка е повредила твърдѣ много търговскитѣ интереси на държавата ни, защото отъ нашето царство произлизатъ много сурови стоки, които ся търсѭтъ изъ Германия, Моравия и Россия и се продаватъ съ високи цѣни.

Николай.

На това е виноватъ самия грьцки императоръ Левъ, който не трѣбваше да продава тия приходи.

Страхилъ.

Познатъ ми е неговия животъ. Имѣто „филозовъ", което сѫ му дали е съвършенно противно на достоинството му. Той е единъ слабоуменъ человѣкъ, който ся управлява отъ жени. Но азъ мислѭ да кажемъ на Господаря, да му поиска писменно отстранението на реченнитѣ злоупотребления.

Наумъ.

Но, ако той необърне никакво внимание на взисканието на Господаря, тогась?

Страхилъ.

Тогась, друго средство нѣма, освѣнь Бой! Наистинна че трѣбва да ся запази съществующия миръ, но ако го той презре и наруши, трѣбва ли да му премълчимь, да ся съгласимъ на произволътъ му, да се повреждатъ интереситѣ на държавата ни?

Наумъ.

Никакъ не! Ако му премълчимъ, то е знакъ че ся боимъ отъ силата му! Слава Богу и въ насъ има сила, има храбра войска, която е готова да ся бие за интереситѣ на отечеството ни. Българина радостно ся бие съ гърцитѣ.

Страхилъ.

Ако ся видимъ принудени да отворимъ война съ гърцитѣ, то съ божията помощь ще въоружимъ сичкото си воинство и юнашки ще противостоимъ на сѣкий неприятель, за да запаз..мъ отечеството си.

Николай.

Гърцитѣ сѫ приятели съ Маджаритѣ, въ случай на война, може би да ги повикатъ на помощь.

Страхилъ.

Да повикатъ на помощь маджаритѣ, които живѣѭтъ въ ѫгълътъ на Днестъръ? Това нищожно племе, което ся занимава съ звѣроловство за да са препитара, което ся облича съ животински кожи, което ся скита съ шатритѣ си отъ едно мѣсто на друго?! О, отъ него ли ще ся эплаши българския войникъ! Нека грьцкия царь Левъ тѣхъ повика на помощь, нека ги пренесе прѣзъ Дунава, за да не могѫгъ и да ся върнѫтъ. Господарьтъ ни да е живъ!

Наумъ.

Ако би че ся видимъ безсилни, ний можемъ да призовемъ на помощь Печенегитѣ, които сѫ въ враждебно расположение къмъ маджаритѣ.

Страхилъ.

Врѣмето и течението на работитѣ, ще ни покажѫтъ какво трѣбва да ся прави; затова нека отидемъ . . . . но ето господарьтъ иде. Станете! (сички ставатъ на крака).

ЯВЛЕНІЕ VI.

Сѫщитѣ, царь Симеонъ (богато облѣченъ, съ златна сабя, на врата съ златна гривна. препасанъ съ копринень поясъ), **Юаннъ Екзархъ, Епископъ Константинъ, Монахъ Храбръ.**

Симеонъ.

Поздравлявамъ ви вѣрни мои боляре! Седнете спокойно (сички сѣдатъ).

Страхилъ.

Съ жалость ви извѣстявамъ господарю за повредата на търговскитѣ интереси въ държавата ни, която ни нанася самия грьцки царь Левь.

Симеонъ.

Това ми е извѣстно. Много търговци ми са оплакахѫ и азъ писахъ на Грьцкия царь да отстрани тия злоупотребления, но той не въсприе нито да ми са отговори даже.

Іоаннъ Екзархъ.

Това е докачение за държавата ни господарю! Тѣ употребляватъ всѣкакви средства, да подкопаватъ търговията и занимаиията ни, само и само да имъ раболебствуваме, да имаме съ тѣхъ постоянни препирни.

Симеонъ.

О! Много сѫ излъгани! Българската честь, никой пѫтъ нѣма позволѭ да ся понижи; интереситѣ на държавата ми щѫтъ бѫдѫтъ строго запазени. За докачението, което ми нанесе Грьцкия царь Левь, за гдѣто не обьрна никакво внимание на писмото ми, незабавно ще развалимъ съществующия миръ, ще обявимъ бой, и юнашки ще потърсимъ своитѣ правдини. Ще ся боримъ до тогава, до гдѣто неприпаднатъ на молба и попросѭтъ миръ.

Страхилъ.

Войската е подъ расположението ви господарю. Сѣкий българинъ ще ви последва въ трудното предприятие за честьта на България.

Симеонъ.

Вь войската ми е сичката надѣжда. Съ Божията помощь, вѣрвамъ да излѣземъ побѣдители надъ лукавия Грьцки народъ. Затова азъ ще издамъ потрѣбната заповѣдь, да

ся въоржжи сичкото ми воинство, да ся приготви и въ имѣто Божие напрѣдъ къмъ гордѣливата Византия! А отъ васъ искамъ да поучавате народа въ християнската вѣра, да ся потрудите да напишете поучителни книги за обогатение на черковната ни литература, за да ся даде едно по-голѣмо образование на Българския народъ.

Іоаннъ-Екзархъ.

Ще употрѣбимъ господарю сичкитѣ си сили, щемъ положимъ най-голѣми старания, да испълнимъ високото Ви желание, да ся покажемъ достойни пастири надъ християнитѣ, повѣрени намъ отъ Божието провидѣние. Надѣваме са господарю че съ вашитѣ подкрепления и неуморими трудове, ще настани златна епоха за българската литература, за честь и слава на вашето мѫдро царувание надъ българския престолъ!

Симеонъ.

Увѣренъ въ вашата любовь къмъ учението на Христа Спасителя, убѣденъ въ рѣвностьта ви да видите стадото си укрепено въ святата ни вѣра, надѣвамъ са че ще имаме блѣскави успѣхи.

Іоаннъ Екзархъ.

Богъ да благослови всѣко ваше предначинание Господарю, за въ полза на отечеството ни! Щастливо да вѫювате, и вѣсело да ся възвърнете въ столицата. (сичкитѣ ставатъ на крака, покланятъ са на Симеона и излизатъ).

Симеонъ.

Предавамъ ся на святитѣ ви молитви.

(Завесата са спуща).

ДѢЙСТВИЕ ВТОРО.

(Сцѣната представлява палатътъ на царь Симеона въ великий Преславъ, вѣликолепно украсенъ, съ разни живописания; на едната страна са вижда черкова, а на другата разни дървета (вошки). Царь Симеонъ богато облеченъ, съ златна сабя, на врата съ златна гривна, припасанъ съ коприненъ поясъ, отъ двѣте му страни синоветѣ и болярите, тъй също богато облечени).

ЯВЛЕНИЕ I.

Царь Симеонъ, Страхилъ, Николай, Наумъ, Михаилъ, Петръ.

Страхилъ.

Извѣстихте ли са Господарю за смъртьта на грьцкия царь Лева, и за въцаряванието на седем-годишния му синъ Константина?

Симеонъ.

Затова ви и повикахъ да размислимъ върху днешното положение на Византия, която ни е обезпокоявала толкова години. Кой ли е опекунътъ на малолетния имъ царь?

Наумъ.

Нѣкой си Константинъ Александръ, человѣкъ предаденъ исключително на пиянство.

Симеонъ.

Отъ него имамъ писмо въ което ми предлага, да подновимъ мирния договоръ, но съ наскърбителни за мене думи.

Страхилъ.

Такива сѫ обикновенно грьцкитѣ предложения, тѣ винаги обичѫтъ да заплашватъ и наскърбяватъ.

Симеонъ.

Но обстоятелствата са днесь много згодни, за нападание на одрипаната Византийска империя.

Николай.

Отъ това по-згодно врѣме неможе и да бъде. На престолътъ имъ стой едно дѣте, което мнозина не припознаватъ. Въ самата имъ столица съществува жестока борба мѣжду партиитѣ.

Наумъ.

Патриарха си Николая бѣха испъдили и испроводили на заточение, но сега пакъ го възвьрнали.

Симеонъ.

Днесъ е згодния случай да са явимъ съ силна войска предъ Константинополъ, да го обкружимъ по суша, за да си удовлетворимъ наскърблението, което ни нанесоха. Съ тѣхъ приятелство не може да бъде.

Страхилъ.

Лукавството имъ нѣма граница. Щомъ са видатъ въ притеснение, обѣщаватъ най голѣми отстъпки, а почти нищо неиспълняватъ.

Николай.

И духовнитѣ имъ лица сѫ такива. Преструватъ ся, като са понижаватъ до крайна степень, само и само да си постигнатъ цельта.

ЯВЛЕНИЕ II.

Същитѣ, Златанъ.

Златанъ.

Двама пратенници господарю изъ Константинополъ, просѭтъ ви дозволението?

Симеонъ.

Пратенници изъ Константинополъ ли?

Златанъ.

Да, честитий господарю.

Симеонъ.

Ами отъ кого сж испратени, не казватъ ли?

Златанъ.

Не знаж господарю.

Симеонъ.

Кажи имъ да дойдатъ.

Златанъ.

Слушамъ господарю (излиза).

Симеонъ.

Кой знае, какъвъ гръцки планъ пакъ ся е скроилъ. Ако сж чули намѣрението ни, бързатъ да ни отвърнатъ и залъжатъ пакъ съ нѣкои голи обѣщания.

Наумъ.

Чудното е какъ сж ся съгласили да испроводятъ пратеници, когато има толкова партии въ Константинополъ?

Страхилъ.

Навѣрно са чули намѣрението ни за нападение, затова пращатъ и пратеници.

ЯВЛЕНИЕ III.

Същитѣ, двамата пратеници.

Единия пратеникъ.

(Като ся покланя и предава на царь Симеона едно голѣмо писмо). Заповѣдайте великий господарю, съ особенно поздравление отъ негово святейшество патриарха ни Николая.

Симеонъ (поема писмото, което отваря и чете)

Честитий царю, самодържавний господарю надъ

България, во Христе возлюбленний ни приятелю Симеоне!

За честитъ са считамъ да ви принесѫ отеческитѣ си поздравления и благословението си, което прося отъ Бога въ ежедневнитѣ си молитви за здравието ви. Возвратенъ на святата си патриаршеска катедра, първата ми грижа бѣше да са въдвори помѣжду ни Християнски миръ; но колко ужасно бидохъ наскърбенъ, като ся извѣстихъ отъ слухове, че сте биле въ намѣрение да занемите Византийския престолъ!

Настоящето ми не е писано съ мастило, но съ сълзи, които ежедневно текѫтъ отъ очитѣ ми. Обѣщавамъ ви возобновлението на ежегодишния данъкъ, на когото за умножението не съмъ съгласенъ, като ви моля да ни оставите въ спокойствие, да ни не нападате въ това неприятно за насъ време.

Вашъ во Христѣ молитвователь

Патриархъ Николай.

Лѣто госп. 913. 14 Августъ.

Симеонъ.

Добрѣ. (къмъ пратеницитѣ) Почакайте, сега ще му отговорѭ. (Зема перото написва нѣколко рѣда, приключва го и предава на пратеницитѣ). Заповѣдайте, занесете това на патриархътъ си.

Единия пратеникъ (като поема писмото).

Благодаримъ ви великий господарю! (покланятъ са и излизатъ).

Страхилъ.

Ето грьцко лукавство! Щѣли да подновятъ ежегодишния данъкъ, само и само да ги ненападами.

Симеонъ.

Но и азъ му испроводихъ единъ доста несмѣшливъ отговоръ; да си държатъ паритѣ защото ще имъ трѣбатъ за разноски като имъ отидемъ на гости въ Константинополъ. Ако ще Богъ щѫ имъ проводѭ на гости синоветѣ си Михаила и Петра.

Страхилъ

Тоя згоденъ случай не трѣбва да са изгубва Господарю. Византийската империя не е бивала никой пътъ до толкова разбъркана, до толкова раздирана отъ вътрешни раздори и неспоразумения! Изложена въ такава една анархия, ний днесъ лесно ще можемъ да продремъ съ войскитѣ си до вратитѣ на самата столица, да превземемъ земи и возложимъ волята си надъ нейната съдба.

Симеонъ.

Подобни мисли имамъ и азъ Страхиле. Обстоятелствата са отъ най-згоднитѣ, съ едни малки трудове и жертви, ний щемъ можимъ да ся приближимъ до самата имъ столица и вѣрвамъ безъ бой даже да ни отворѭтъ вратитѣ и молѭтъ за миръ. Тогава въ предложенията си ще имъ искаме голѣмо възнаграждение и тѣжки условия. (Къмъ Михаила и Петра) Затова вие Михаиле, Петре, незабавно ми повикайте сичкитѣ войводи, кажете имъ че ги очаквамъ да дойдѫтъ тука при мене; отъ тамъ идете при Екзарха Іоанна, извѣстете му че утрѣ часътъ по 10 ще има особенно молебствие въ Соборната черкова, за да бъде готовъ.

Михаилъ и Петръ.

На часа ще свършимъ сичко отче (излизатъ).

Николай.

Колко ли ще са зачуди грьцкия патриархъ, като са извѣсти за нашия походъ къмъ Константинополъ?

Симеонъ.

Той заповѣдва днесъ въ Византия. Отъ него нѣма какво да са отчаква, освѣнь молби, голи обѣщания и раболебствие. Но партиитѣ които грозжтъ на самия Византийски престолъ, не оставатъ и него спокоенъ, и той притьрпѣ едно наказание.

Страхилъ.

Неговия пръвь гонитель билъ патриархъ *Евѳимий*, който станалъ причина да го пратжтъ на заточение, въ когато са завърналъ Николай пакъ на патриаршеската катедра, привьрженицитѣ му въ едно засѣдание въ синода, нападнали на Евѳимия, като му оскубали честната брада.

Симеонъ.

Чудно нѣщо! То ще рече патриарха Николай има добри привърженици въ Константинополъ!

Страхилъ.

Навѣрно че ги има, когато са располага по волята си съ царска властъ, да прѣдлага условия за миръ и др. които другий не би смѣилъ да извьрши. Его войводитѣ идѫтъ.

ЯВЛЕНИЕ IV.

Същитѣ, Хаканъ, Боянъ, Цвѣтанъ, Милица.

Симеонъ (правъ).

Храбри мои войводи! Поздравлявамъ ви съ боя когото рѣшихъ да ся отвори съ гордѣливата Византия! Поздравлявамъ ви съ новата слава, която навѣрно ще придобиете по бойнитѣ полета за честь на България! Вашата рѣвность която показвате въ испълнението на длъжноститѣ си, вашата наклонность да са борите срѣщу неприятеля, дава ми благи надѣжди че вие радостно посрещнахте поздравлението ми съ *бой* и че още по радостно ще испълните високото ми желание.

Хаканъ.

Радостно и весело Господарю ще испълнимъ всѣка ваша царска заповѣдь, като нѣма жалимъ даже и живота си за васъ и за отечеството си.

Симеонъ.

Затова ви и повикахъ да ви сѫобщѫ намѣрението си. Ще съберете всичкото ми воинство, което като въоружите добрѣ и приготвите въ изобилие сичко каквото е потребно за бой, слѣдъ едно молебствие къмъ всевишния, ще са отправимъ съ силната си войска къмъ Константинополъ, тамъ, гдѣто днесь, царува най голѣмо несъгласие, най жестоки гонения! Ще обкружимъ града по суша отъ сичкитѣ страни; ще гледате войската да бъде расположена отъ Влахерна до златнитѣ врати, и отъ Златния рогъ до Морето, после времето ще ни покаже какво трѣбва да вършимъ. Отъ тоя часъ почнете съ голѣма бързота приуготвленията.

Хаканъ.

Сичко ще бъде извършено най-точно свѣтлий ни господарю! Насъ боятъ ни весели.

Симеонъ.

Трудоветѣ ви ще бѫдѫтъ високо наградени.

Хаканъ.

Боянъ Цвѣтко и Милица. (покланятъ са и излизатъ).

Страхилъ.

Неисказанно весѣлие ще бъде сега мѣжду войската, като ся извѣсти че ще ся бие съ лукавитѣ гърци.

Николай.

За вашата войска радость, но за Византия жалость. Като ся видятъ обкружени отъ такава една силна войска,

какъвъ ли страхъ ще бъде въ Константинополъ? Много фамилии ще напуснатъ домоветѣ си и побѣгнѫтъ къмъ Азия.

Симеонъ.

Отлична столица е Константинополъ! Неговото превземание не е лесно. Ако не ся дѣйствува и по море, мъчно може да ся покори. Колко кръвъ са е пролѣла за тоя отличенъ градъ! Колко хиляди български войници сѫ ставали жертва, за Византийската надута гордость!

Страхилъ.

Наистинна, че България е имала постоянни боеве съ Византия, която винаги е бивала победена. Нашитѣ войски са допирали до самата имъ столица, страшни поражения сѫ претърпѣвали, но и пакъ не сѫ ся смирявали за много години, какъвто миръ и да ся е сключвалъ, винаги е бивалъ отъ тѣхъ нарушаванъ!

Симеонъ.

Тѣхната надута гордость, тѣхното лукавство, тѣхнитѣ интриги съ които си крепѭтъ царството, рано или късно ще ги докаратъ до такова едно положение, щото не само Константинополъ, но и самото имъ царство ще бъде за тѣхъ изгубено! О! Колко са тѣ мамятъ въ плановетѣ си! Тѣ мислятъ че азъ съ едно голо писмо, щѫ бѫдѫ удовлетворенъ, и измаменъ отъ тѣхното коварство! Минахѫ са ония години, когато сѣкий ся кланяше на гордѣлива Византия. Днесъ е друга славата! Ако ще Богъ, войната нѣма бъде прекратена до тогава, до гдѣто не влѣзѫ тържественно въ самата имъ столица. Нека отидемъ драги мои боляри, да вземемъ участие въ труднитѣ приуготовления.

Страхилъ.

Да отидемъ Господарю, защото и насъ много работи ни очакватъ. (излизатъ сички).

ЯВЛЕНИЕ V.

Михаилъ, Петръ.

Михаилъ.

Нѣма никого, кадѣ ли сѫ отишле?

Петръ.

Навѣрно да зематъ участие въ приуготовленията за боя.

Михаилъ.

То ще рѣче че и ний трѣбва да са отправимъ на бойното поле подиръ войскитѣ.

Петръ.

Разбира са, особенно ако желаемъ да видимъ Константинополъ и Черното море. Приказватъ, че тамъ било мѣстоположението много приятно.

Михаилъ.

Азъ бихъ желалъ да влеземъ въ самия градъ, а не само отъ далечъ да го глѣдаме.

Петръ.

Ако би да побѣди нашата войска лукавитѣ гърци, ако въстържествува нашето оржжие, тѣ непремѣнно ще ни предложжтъ миръ и тогась можемъ да отидемъ и въ самиятъ градъ.

Михаилъ.

Врѣмето ще ни покаже сичко. Неизвѣстно е коя ще бъде побѣдата. Тѣ иматъ много приятели, може би да ги повикатъ на помощь.

Петръ.

Нека повикатъ, когото искатъ. Българския войникъ неустрашимо ся бие съ гърцитѣ, на едно замахвание, десетина гърци падатъ на земята, а и азъ нѣма стоѭ празенъ. Защо

ми е тъзи сабя, само за хубость ли? Щж са бия юнашки за отечеството си?

Михаилъ.

Нѣма кой да ни забрани, затова са и отваря бой, за да са биемъ. Ти незнаешъ ли че нашитѣ българе, съ сопи сж превземали Константинополь? Въ тѣхъ много размишления нѣма. Наведнъжь като извикатъ: напрѣдъ! сичкитѣ са спущатъ като львове върху неприятеля. (отъ на вънъ са зачувжтъ свирни, пѣсни, слѣдъ малко спиратъ).

Петръ.

Ха, народа са весели. Да отидемъ да глѣдаме.

Михаилъ.

Да отидемъ. Колко хубаво свиржтъ! (излизатъ).

ЯВЛЕНИЕ VI.

Симеонъ (самъ).

Народътъ, радостно посрѣщна обявлението ми за бой! Мало и голѣмо се зарадва, като са извѣсти че ще ся отправимъ къмъ гордѣливата Византия и съ мечь вь ръка да потьрсимъ своитѣ правдини, удовлетворение на царската ми честь! Нѣма по голѣмо блаженство, отъ да бъде човѣкъ царь на единъ побоженъ, честенъ и послушливъ народъ! Народъ, който високо уважава господарьтъ си, като ся покорява на всѣка негова заповѣдь. Тамъ гдѣто нѣма повѣрение къмъ царя, гдѣто са той неслуша, презира и малоуважа, никой пжть не е имало редъ въ държавата и успѣхъ въ предприятията! Българската слава и величие днесь е на най-високъ степень! И самитѣ ни неприятели признаватъ щастливо-то врѣме на Българското царство, но тая слава ся е постигнала, единственно съ покорность и довѣрие къмъ царския ми престолъ. Народътъ напоенъ съ животоносното учение на Христа Спасителя, далегко ще прослави своята държава.

ЯВЛЕНИЕ VII.

Сѫщия, Раданъ.

Раданъ.

Господарю! Войскитѣ събрани, очакватъ вашето присѫтствие.

Симеонъ.

Добрѣ Радане. Тамъ ли е патриархътъ и болярите?

Раданъ.

Да, сичкитѣ сѫ тамъ господарю.

Симеонъ.

Ами коньтъ ми да ли е приготвенъ?

Раданъ.

Да господарю, готовъ е.

Симеонъ.

Тогава, въ имѣто Божие, нека тръгнемъ. Дано и това наше предприятие бъде овенчано съ добри успѣхи, съ побѣда надъ неприятеля.

ЯВЛЕНИЕ VIII.

Същия, Веселина, Михаилъ, Петръ.

Веселина.

Какво слушамъ Симеоне? Ти са готвишь за похотъ, споменувашъ побѣда, да не си обявилъ пакъ война?

Симеонъ.

Навѣрно ще има нѣщо; но като желаешь да знаешъ, съ радость ти извѣстявамъ, че обявихъ война на гордѣливата Византия за нейната надута слава, която трѣбва да се съкруши.

Веселина.

О, колко ма скърбишъ! Съ радость ми извѣстявашъ! А защо съ радость, когато боятъ е грозенъ, опасенъ за живота?

Симеонъ.

Напротивъ, боятъ за юнака е радость, утеха, че отива да се бори за честьта на отечеството си и да умрѣ славно.

Веселина.

О, драгий, самата дума да *умрѣ* е грозна, а колко по жалостно ще бъде за човѣка, когато знае че отива да мре? Неможеше ли да се избѣгне тая война, да са запази живота и спокойствието на толкось народъ? Малко ли бѣха войнитѣ съ: Маджаритѣ, Хазаритѣ, Сърбитѣ, Византийцитѣ? Само тебѣ ли са даде да воювашъ? До кога Симеоне ще ма оставашъ сама на сѫдбата ми, до кога ще мя обезпокоявашъ, не стига ли толкова години!

Симеонъ.

Обичамъ да те слушамъ, но когато е работата за отечеството, когато е за защита на народната честь, о, само тогазъ неможѫ драга да ти испълнѭ желанието, неможѫ да се откажа отъ рѣшението си. Боятъ е единственното удовлетворение на докаченната ми царска честь, чрѣзъ него са запазватъ интереситѣ на държавата, чрѣзъ боятъ са придобива честь и уважение.

Веселина.

Доволно е твоето уважение Симеоне, ти се днесь славишъ отъ цѣлъ свѣтъ, народа те обича и почита, ти имашъ честь и отъ самитѣ ни врагове, помисли си че имашъ и малолѣтни синове (показва ги)! Тѣхъ кому оставашъ, смили са Симеоне, смили!

Симеонъ.

Не бихъ повѣрвалъ, ако ми другий казваше че ти тъй

хладно, толкосъ наскърбително ще ми говоришъ! И другъ пѫтъ съмъ обявявалъ война, и другъ пѫть съмъ тръгвалъ на бой, подобни думи отъ тебе не съмъ чувалъ. Защо мя отвращашъ отъ святото намѣрение, защо желаешъ да не отивамъ на бой?! Искашъ да ме обезсърдчавашъ като ми показвашъ малолетнитѣ синове, които и азъ като отецъ обичамъ, но тѣ не могѫтъ ли да мя последватъ?

Веселина.

О. само то не може да бъде.

Михаилъ.

Азъ ша додѫ тате съ тебе.

Петръ.

И азъ искамъ да видѫ Константинополъ.

Михаилъ.

Като го превземемъ, ша отидемъ да видимъ гръцкия царь.

Симеонъ.

Но ето видишъ, колко вѣсело искатъ да мя последватъ, съвременно и тѣ ша предвождатъ войската.

Веселина.

Не съмъ противна, но въ опасность е животътъ ти.

Симеонъ.

Бъди спокойна; Богъ който ма е запазвалъ въ толкова битки, ще ме запази и сега. Нашата сила е голѣма, отъ самото ни появяване, гърцитѣ ще са оплашатъ и попросѧтъ миръ.

Веселина.

Белкимъ безъ бой, какъ може!?

Симеонъ.

Да и безъ бой можемъ да получимъ онова, което желаемъ, и безъ бой можемъ да добиемъ награждение на походътъ, удовлетворение на честьта си.

Веселина.

Дано тъй да станеше, дано да са непролива българска кръвъ, да не паднатъ убити български синове. Тѫзи Византия, тя е причината на всѣко зло, на всѣко безпокойствие.

Симеонъ.

Да, тя е, затова трѣбва веднъжъ за винаги да ѭ покоримъ, да съкрушимъ голата и́ гордость. Ти знаешъ моитѣ миролюбиви чувства, ти знаешъ колко дѣла и вътрешни уреждения очакватъ своето испълнение, но каква полза, когато длъжѭ прѣдъ сичко да запазѭ честьта на отечеството интереситѣ на държавата.

Веселина.

А боятъ вече обявенъ ли е?

Симеонъ

Какъ не, сичкитѣ войски сѫ даже събрани, като очакватъ мене да ги поведѫ.

Веселина.

Да ги поведешъ, че за кѫдѣ?

Симеонъ.

Направо за Константинополъ. Днесь обстоятелствата са най благоприятни за нападение на одрипаната Византийска империя, въ която владѣѭтъ силни гонения.

Веселина.

Но нѣмате флоти, за да обсадите и по море Константинополъ, инакъ неможете го превзе, той е укрепенъ градъ.

Симеонъ.

Въ този случай, мислѭ да повикамъ Африканския калифъ на арабитѣ *Флатума*, за да нападнемъ наедно.

Веселина.

Рѣшението ви е за мене доста неблагоприятно, но нѣма що; дано Богъ спомогне да въстьржествува българското орѫжие, да ся завьрнете по-скоро живо и здраво.

Симеонъ.

Но, така трѣбва всѣка българка да пожелае добри успѣхи на българската войска и побѣда надъ враговетѣ. Благодарѭ ти драга на добритѣ пожелания! Бъди вѣсела, съ пълна надѣжда въ Бога, че наскоро ще са свърши и тъзи война за въ наша полза. Но нека отидемъ, защото войската ме чака.

Петръ.

Охъ, колко са радвамъ, да отида да са биѭ, да видѭ морето, Костантинополъ, гърцитѣ; уфъ! (изважда си сабята) се тъй ша ги колѭ (върти ѭ). Е тъй!

Михаилъ.

Ами азъ, се ша ги бодѫ. Е тъй!

Веселина.

Ухъ, на васъ останало; я си стойте вие при мене. Идете тамъ, да спите на пътя.

Петръ.

А, азъ искамъ да отида.

Симеонъ.

Ако ме слушате, ще ви зема съ себе си.

Михаилъ и *Петръ*

Ша слушаме. ша слушаме.

Симеонъ.

Тогасъ да вървимъ, хайде напрѣдъ! (тръгватъ)

(Завѣсата са спуща).

ДѢЙСТВИЕ ТРЕТО.

(Сцѣната представлява поле предъ дворътъ на Влахерна)

ЯВЛЕНІЕ I.

Симеонъ, Страхилъ, Наумъ, Николай, Раданъ.

Симеонъ.

Войскитѣ Радане нека стоѭтъ наредени прѣдъ вратитѣ на Константинополъ! Нашата сила навѣрно ще преодолѣе на грьцкия страхъ и тѣ въ едно кратко врѣме ще ни попросѭтъ миръ. О, зная азъ грьцката натура, тѣ сѫ хора, страхливци, мекушати. Тѣхната омраза и надута гордостъ ги излага въ опасностъ.

Страхилъ.

Особенно днешниятъ имъ царь Романъ, той е до толкова страхливъ, щото и той самъ не смѣе да излѣзе изъ дворътъ си, а по невѣроятно е да поведе войската си на бой.

Наумъ.

Кой знае въ коя черкова са е скрилъ да се моли Богу за спасение на живота си!

Симеонъ.

Това е голѣмъ срамъ за единъ царь, да предприема

война, да излага на неприятелскитѣ удари войската си, а самъ да са изляга въ дворътъ си! Какьвъ успѣхъ, каква побѣда може да са очаква отъ една войска, ако тя са непредводи отъ самия си господаръ? Сѣкий царь е длъженъ да подѣля трудоветѣ, както и спокойствието на народа си, който го е възцарилъ.

Страхилъ.

Рѣдки сѫ подобни държавни мъжие господарю. Днесъ сѣкий си гледа спокойствието, жали си живота.

Симеонъ.

А защо да си жалимъ живота, да търсимъ спокойствие, когато веднъжъ длъжимъ да умремъ? Смъртьта е неуклонна, неизбѣгаема! Вь такъвъ случай не е ли по-добрѣ за човѣка да умрѣ съ честь, съ слава? А съ честь и слава умира само онзи, който падне убитъ на бойното поле за отечеството си, за родътъ си! По-славна смьрть отъ тая нѣма и не може да бъде!

Наумъ.

Навѣрно господарю, че на подобни мъжие имѣната са спомѣнуватъ отъ потомството. Ето на пр. Българския царь Крумъ, какъ са споменува и слави съ юначеството си.

Симеонъ.

Да, сѣкий человѣкъ трѣбва да прослави животътъ си, да си остави добръ памятникъ въ потомството, да са слави а не проклиня.

Раданъ.

Прося позволението ви господарю, да отидѫ малко при войската.

Симеонъ.

Иди Радане, само расположението на войскитѣ да са непроменява, нека стоѭтъ неподвижно на мѣстата си, за да са видѭтъ отъ Констатинополъ.

Раданъ.

Слушамъ господарю! Противъ заповѣдьта ви нищо нѣма стане.

Симеонъ.

Чуй Радане! Ако видите нѣкоя опасность отъ нападание на неприятеля, да не отстъпвате, защото Адрианополь е нашъ, отъ тамъ можемъ да имаме помощь на сѣкий часъ.

Раданъ.

Слушамъ господарю. (покланя са и излиза).

Страхилъ.

За нашия народъ господарю, на да ли ще има нѣкогашъ спокойствие. Не са минува година да не отваряме война.

Симеонъ.

Такава е вижда са съдбата ни. Моето сърдечно желание е да има винаги миръ, за да можемъ спокойно да са занимаемъ съ вътрѣшното устройство на държавата, да пообогатимъ народната си литература, да въздигнемъ още черкови, училища и други общеполезни завѣдения, но какво са може, когато неприятелитѣ ни сѫ много.

Николай.

Сичко което теглимъ, то е отъ византийцитѣ. Отъ завистъ къмъ величието и славата на държавата ни, употрѣбляватъ, всѣкакви подли средства, за да ни подкопаватъ царството; подбуждатъ даже и другитѣ племена да въставатъ противъ насъ.

Наумъ.

Да, това е истина. Ето напримѣръ Сърбитѣ, Захлумлянитѣ, Хорватитѣ, които бѣха до днесь наши привърженици, византийцитѣ съ лукавството си предадоха ги подъ

духовната власть на папата, приближиха ги въ политическо отношение къмъ себѣ си, като сѣѫтъ въ тѣхъ враждебни мисли къмъ царството ни.

Симеонъ.

Сичко ми е извѣстно. Враждебнитѣ дѣйствия въ Сърбия противъ царството ми, отдавно сѫ почнати. Сръбския Жупанъ Павелъ, бѣше много дружелюбивъ къмъ гърцитѣ, затова го и замѣнихъ, но приемникътъ му Захарий не остана тъй сѫщо вѣренъ; той миналата 923 година, съвършенно открито дѣйствува противъ насъ. Много Български войници бидохѫ съсипани въ помиряванието, и то съ помощьта на Хърватитѣ и Захлумлянитѣ, на сичкитѣ главатаритѣ имъ бѣха изъ Костантинополь.

Страхилъ.

Тѫзи Византия още много ще ни обезпокоява, много пакости ще ни причинява, ако ний не вземемъ строги мѣрки къмъ нея.

Симеонъ.

Тая война мисля ще даде край на нейнитѣ коварства и интриги. Наумилъ съмь да имъ искамъ голѣмъ данъкъ, ако попросѭтъ миръ, да не можѫтъ за въ бѫдуще да ни обезпокояватъ.

ЯВЛЕНИЕ II.

Сѫщитѣ, Златанъ.

Симеонъ.

Какво ново Златане, много си вѣселъ?

Златанъ.

Грьцкия патриархъ Николай изъ Константинополъ, проси ви позволението.

Симеоиъ.

Грьцкия патриархъ Николай ли. Какъ може? А какъ е дошелъ?

Николай.

Вижда ся да е предизвѣстилъ за това нашитѣ войводи.

Златанъ.

Да и тѣ сѫ съ него.

Симеонъ.

Тогасъ кажи му да дойде.

Страхилъ.

Пакъ милость ще са проси.

Симеонъ.

О, безъ съмнѣние, грьцкий планъ.

Наумъ.

Лукавство, лукавство! Видѣхѫ че сѫ въ опасность, незабавно измислихѫ какъ да ся избавьѫтъ.

Николай.

Романъ го е испратилъ вижда са; за да са непонижи той, праща патриарха.

Симеонъ.

Видѣ-щемъ цельта му. Но той знае и да плачи когато са моли. Кажи му Златане да заповѣда.

Златанъ. (Покланя се и излиза).

Страхилъ.

Побояхѫ са вижда са, да са впуснатъ въ бой, затова е грьцкия царь испратилъ посланникъ да проси миръ. Но видѣ-щемъ намѣрението имъ.

ЯВЛЕНИЕ III.

Сѫщитѣ, Патриархъ Николай. Раданъ.

Патриархъ Николай.

Честь и уважение на васъ славний господарю!

Симеонъ.

Покланямъ се на чинътъ ви.

Патр. Николай.

Съ моитѣ святи молитви, желаѭ Ви дългъ животъ и вѣсело царувание на българския престолъ.

Симеонъ.

Съ твойтѣ молитви падна убитъ моятъ конь при Ахелай.

Патр. Николай.

Подобна мисъль нека е далечь отъ мене свѣтлий господарю. Азъ никой пъть не съмъ ималъ враждебно расположение къмъ престолътъ Ви. Душевното ми желание е миръ, когото ежедневно просѭ отъ Бога въ молитвитѣ си.

Симеонъ.

Вашето враждебно расположение къмъ престолътъ ми и въобще къмъ българския народъ нѣма граница; вие сте найголѣми врагове на българския народъ, вие желаете растройството на българското царство, това го доказватъ вашитѣ постъпки, интриги и подбуждения, които сѣете и мѣжду чуждитѣ народи. Сичко е намъ познато, не искамъ извинение.

Патр. Николай.

Невѣрвайте господарю на чужди внушения. Много пъти сме слушали и ний за подобни постъпки, че ужъ сме дѣйствували срѣщу българската слава, но въ същность нищо не съществува.

Симеонъ.

Свободни сте въ дѣлата си, можите да вършите всичко което ви е угодно, но мислете, че може да дойде единъ день, въ когото да давате отчетъ на дѣлата си! Българена

не са бои отъ вашитѣ заплашвания и войни, нито пъкъ ще преклони глава прѣдъ гръцката военна сила. Българския войникъ бива най вѣселъ, когато отива да се бие съ грьцка войска. Това добрѣ да го знаете.

Патр. Николай.

Вѣрвамъ свѣтлий Господарю, като ви увѣрявамъ, че не само царьтъ, но и сичкия гръцки народъ е благонаклоненъ къмъ българския народъ, и сѣкий желае да ся въдвори траетенъ миръ помѣжду ни, който да трае за много години.

Симеонъ.

Ако бѣше възможно да повѣрва човѣкъ, че едно сухо дьрво ще потъне като го пуснешь въ водата, то повѣрвалъ би същевременно, че може да съществува миръ съ гърцитѣ. Но кажете ми цѣльта на вашето идвание.

Патр. Николай.

Единственната цель на моето идвание е да ви предложа миръ господарю, съ християнско умоление да ни ненападате. Царьтъ е съгласенъ и готовъ да приеме всѣко условие, само и само да ни ненападате Столицата. Верховния съвѣтъ подъ предсѣдателството на царьтъ рѣши, да ся извърши въ сичкитѣ черкови молебствие, за вашето царско смилевие надъ беднитѣ за да имъ пожалите живота, да ся не пролива християнска кръвь. Ако сме съгрѣшили, като християнинъ, опростете ни царю, не връщайте зло за зло.

Симеонъ.

Само единъ Богъ може да прощава на хората грѣховетѣ; ние смъртнитѣ отъ Него зависимъ, но понеже желаете миръ, то за да стане приемамъ, само искамъ предварително да се свидѭ съ царьтъ ви Романа.

Патр. Николай.

Благодарѭ ви господарю за високата милость. Царьтъ

вѣрвамъ, радостно ще посрещне вашето присътствие въ Столицата и личното ви свиждание ще положи по-добри основания на приятелството, което желаемъ да се въдвори помѣжду ни.

Симеонъ.

Тогава извѣстете на царьтъ си да се приготви. Утрѣ може би да ви посѣтимъ.

Патр. Николай.

Съ голѣмо нестърпение щемъ ви очаквами свѣтлий господарю. Збогомъ? (покланя са и излиза).

Страхилъ.

Его грьцко лукавство! Щомъ видѭтъ че сѫ въ опасность, незабавно просѭтъ миръ, преструватъ се, понижаватъ се, само и само да си постигнѫтъ цѣльта.

Наумъ.

Страхътъ сичко прави.

Симеонъ.

Навѣрно страхътъ ги е принудилъ да се покорѭтъ; но за да увеличимъ тѣхното ожидание, трѣбва да отложимъ посѣщението си на нѣколко дни; азъ мислѭ на 9 Септемврий да се явимъ на опредѣленото имъ мѣсто и то въ най тържественъ видъ. Съпровождани отъ много войска, тѣлохранителитѣ ми и сички да бъдемъ богато накичени. Слѣдъ свиждането ни, да ся опредѣлѭтъ особенни лица, които да сключѫтъ мира, но условията които ще имъ се подложѫтъ, да бѫдатъ много строги.

Страхилъ.

Трѣбва всичко да се върши съ предпазвание, тѣ сѫ гърци, въ тѣхъ има задни мисли; Богъ знае какво сѫ приготвили! Едно врѣме съ царь Крума пакъ така постѫпахѫ, призовахѫ го въ Цари градъ, като скрихѫ тайно хора да го убиѭтъ, той щомъ слиза отъ коньтъ си, незабавно стрѣлили върху му, тия нѣща сѫ отъ обикновеннитѣ.

Наумъ.

Да, това трѣбва да се земе прѣдъ видъ, да не би да ни расплачжтъ. Въ такива случаи сичко става. Отъ тѣхъ ний нѣма какво да очакваме Господарю; миролюбивитѣ чувства, които ни днесь изказватъ, не трѣбва да ни обманжтъ, ний трѣбва да бъдемъ твърди и постоянни въ рѣшенията си, внимателни въ постжпкитѣ си, за да си завардимъ положението, въ което се намираме.

Симеонъ.

Вѣрвамъ че тѣ сж въ състояние за да си отмжстжтъ сичко да направжтъ; затова азъ прѣди да влѣзж въ столицата имъ, трѣбва да испратж съглѣдници, които да преглѣджтъ сичко. Относително, до тѣхнитѣ задни мисли, съ които сж природно надарени, тѣ могжтъ да ги задържжтъ за себѣ си и упражняватъ, въ своята безусновна политика. Ний имаме свои планове и никакъ нѣма отстжпимъ отъ онова, което сме рѣшили. Ако искатъ нека се съгласжтъ, ако ли не, тогась ний можемъ да продължимъ своитѣ дѣйствия. И така нека отидемъ да са приготвимъ за това свиждание. (излизатъ).

(Завѣсата са спуща).

ДѢЙСТВИЕ ЧЕТВЪРТО.

(Сцѣната представлява великолепенъ дворецъ на Влахерна въ Цари-градъ, отъ едната страна черква, въ която се служи, чуватъ са черковни пѣсни).

ЯВЛЕНИЕ I.

Раданъ. (появява се отъ дѣсна страна, разглежда добрѣ да нѣма нѣкого скритъ и пакъ са връща.)

Появява се Романъ, патр. Николай, велможитѣ му и др. адютанти.

Романъ.

Бъдете въ редъ за да го посрещнимъ по тържествено.

Нека види че въ насъ има редъ и християнско повѣдение; дано смегчимъ гнѣва му, да склони на премирие, а от' послѣ като сключимъ условията, тя е лесна, ще ѭ караме пакъ както си знаемъ.

Патр. Николай.

Много е разлютенъ и твърдѣ огорченъ ми са показа, когато бѣхъ при него, тэ не знаѭ, да ли ще склони на премирие.

Романъ.

И да склони, навѣрно условията му ще бѫдѫтъ тежки, тъй щото на да ли ще можемъ да ги приемемъ.

Патр. Николай.

Каквито и да сѫ условията му, ние трѣба да ги приемемъ, да стане премирие, да си оттегли войскитѣ отъ столицата ни, защото народа е злѣ оплашенъ и много семейства избѣгахѫ къмъ Азия. Ако продължаваме това положение, въ опасность е и самата ни Столица.

Романъ.

Това е истинна! той може да си достави и флоти, да ни обсади и по море; тогасъ, не остава друго, освѣнъ да му са предадемъ и безъ бой да ни завладѣе.

Патр. Николай.

Видѣхъ че е злѣ настроенъ, като ми каза даже, че българетѣ твърдѣ радостно се бияли съ гърцитѣ и че коньтъ му билъ убиенъ съ моитѣ молитви.

Романъ.

Вижда са нѣкой да му е говорилъ нѣщо противъ насъ. Познали са нашитѣ дѣйствия противъ интереситѣ на държавата му.

Петр. Николай.

Сичко знае и самитѣ ни даже тайни дѣйствия. Той е много остроуменъ, развитъ и рѣшителенъ мъжъ. Войната много го вѣсели.

Романъ.

Затова вижда са и войскитѣ му стоятъ толкось неподвижни. Дано само прекратимъ неприятелскитѣ му дѣйствия.

Патр. Николай.

А да ли е пристигналъ?

Романъ.

Да, сега ще са появи.

ЯВЛЕНIЕ II.

Отъ дѣсна страна появява се царъ Симеонъ, болярнтѣ му, телохранителитѣ и войска богато облечени.

Романъ. (като се покланя)

За щастливъ ся считамъ славний Симеоне да тя поздравѭ съ благополучното престигване въ столицата ми. Слушалъ сьмъ че си много побоженъ и добъръ християнинъ, но дѣлата ти неотговарятъ на слуховетѣ. Ти се славишъ съ християнский духъ, а непреставашъ отъ да проливашъ християнска кръвь. Помисли си Симеоне, че ний сме смьртни, днесь ако сме живи, утрѣ можемъ да умрѣмъ. Примири се Симеоне, приемни да сключимъ миръ, да се непролива вече християнска кръвъ.

Симеонъ.

Вашето враждебно расположение къмъ престолътъ ми, е единственната причина на всѣко кръвопролитие. Вашитѣ неприятелски отношения къмъ държавата ми, сѫ ма принуждавали да предприема война срѣщу васъ.

Романъ.

Заборави всичко Симеоне, смили ся надъ бѣднигѣ, приемни мира, когото съ молби ти просимъ, доста са е проливала християнска кръвъ.

Патр. Николай.

Излейте царската си милость надъ бѣднитѣ, покажете че сте истински християнски царь, приемнете предложението ни за миръ, отъ когото зависи благодѣнствието и преуспѣванието и на двѣтѣ държави.

Романъ.

Това е истинна; една държава може да се развива и урежда само тогась, когато има миръ и спокойствие. Смили са Симеоне и приемни християнскитѣ ни предложения.

Симеонъ.

Обѣщахъ се и обѣщанието си назадъ не вземамъ; като желаете миръ нѣка бъде! Опредѣлете двама повѣренници, които да разглѣдатъ условията ми. Но бъдете предосторожни по не въ дѣлата си, да не нанесете лична умраза върху си. Бъдете по-ограничени въ ненавистьта си къмъ Българския народъ, недавайте причина да се разваля сключения миръ помѣжду ни, за да не са пролива кръвь нито отъ едната, нито отъ другата старна.

Романъ.

Сичкитѣ ми направления, ще сѫ да се запази за дълго врѣме мира помѣжду ни, да изчезне сѣка ненависть и да останемъ за винаги въ приятелски сношения.

Симеонъ.

Дано бъдеше така, нъ малка ми е надѣждата.

Патр. Николай.

Бъдете увѣрени свѣтлий господарю въ царскитѣ обѣщания.. Отъ миролюбиви чувства ще са въодушевляваме.

Симеонъ.

Твърдѣ приятно ще ми бъде, ако видя въ васъ едни истински приятелски съюзници, любители на справедливитѣ постъпки. Нека бъде по волята ви. Молбата ви е съслушана. Склонихъ на премирие, дано само условията ми бъдѫтъ приети.

Романъ.

Слѣдъ като ви благодаря на високата милость, увѣрявамъ ви че щѫ се потрудѫ да ви засвидѣтелствувамъ признателностьта си.

Симеонъ.

Незная какъ, но до днесь нито едно обѣщание, нито едно задлъжение не е бивало испълнено отъ вашето правителство. Каквито договори и да сѫ се заключавали, тѣ сѫ бивали въ едно кратко врѣме разваляни, а това свидѣтелствуватъ честитѣ войни, които сѫ имали българетѣ съ Гърцитѣ. Мѣжду васъ и насъ не е билъ траетенъ нито единъ миръ.

Романъ.

Въ моето царувание, азъ не вѣрвамъ да се случѫтъ подобни нѣща и тѣ ако сѫ ставали отпрѣди, на това причинитѣ сѫ вътрѣшнитѣ раздори и честитѣ промѣнения на държавнитѣ мъжие.

Симеонъ.

Дано излѣзеше поне вашето увѣрение истинско. За сега збогомъ. (Ръкува се съ Романа) Желая ви добро здравие и вѣсело царувание.

Патр. Николай.

Богъ да благослови тронътъ ви и цѣлото ви царство, да царувате за много години. (ръкуватъ се).

(Завѣсата се спуща).

10

ВЪ РЕДАКЦИЯТА НА В. «СЛАВЯНИНЪ» СА НАМИРАТЪ ЗА ПРОДАНЪ СЛѢДУЮЩИТѢ КНИГИ:

